

» RUITEN MET EFFECT «

ZONNIGE GLAZENIER LAAT HET LICHT DANSEN

FERNANDO CODINHA heeft een groot deel van de glas-in-loodramen uit Bussum en omstreken al eens in handen gehad. Deze Portugese eigenaar van DE EERSTE BUSSUMSE GLASHANDEL noemt zijn werk zijn hobby en heeft zijn werkplaats als een klein museum ingericht. Hij kan bijna alles met glas, maar de fraaie, kleurige ruitjes in Gooische huizen van toen (en soms nu) zijn z'n specialiteit.

TEKST: ANGELA VAN DER ELST FOTOGRAFIE: WILLEMJIN VAN DER EIJK

Hoe het soms kan lopen in het leven. Portugees Fernando Codinha beleefde in 1993 een zomerliefde met de Nederlandse Nonja. Zij kwam in Portugal wonen, hij volgde een opleiding tot glazenier. “Voor een jaar, dacht ik, in afwachting van een plek bij de elektriciens. Want die hebben altijd werk, waar dan ook.” Maar hij werd gegrepen door glas en bleef waar hij was. “Ik leerde van alles: graveren, zandstralen, glasblazen. Ook glas in lood kwam voorbij; het ontwerpen, repareren en restaureren ervan.”

RAMMELENDE RAAMPJES

Na zijn afstuderen in 1998 verhuisde Fernando met Nonja mee naar Nederland. Twee maanden later werkte hij in de Eerste Bussumse Glashandel, waarvan hij in 2006 eigenaar werd. Nu bedient hij in vloeiend Nederlands het Gooi en omstreken, en kent hij het grootste deel van al die kleurige ruitjes die hier het licht laten dansen. “Lood is zoals wij: het gaat zo’n tachtig jaar mee, daarna breekt het makkelijker.” Met als gevolg rammelende raampjes die bol gaan staan. “Die haal ik op en neem ik mee naar de ‘operatietafel’ hier. Het lood wordt vervangen, net als de eventuele kapotte glaasjes. Daarna kan het weer decennia mee.” In principe, want gaandeweg moet Fernando regelmatig ergens langskomen om ter plekke kleine schade te herstellen. “Als ergens bijvoorbeeld een voetbal of hockeystick tegenaan ging.”

NONJA LISA

Fernando woont boven zijn werkplaats. Aan de muur hangt de creatie waarmee hij in 1998 de Portugese glasopleiding afsloot: een ingelijst portret van zijn vrouw Nonja; een variatie op het zestiende-eeuwse schilderij van Mona Lisa. Erachter zit licht en bedrading, voor het optimale effect wanneer het donker is. Verder staan er een paar Tiffany-lampjes (“niet zelfgemaakt”) en voorkomt glas in lood aan één kant van de woning dat je bij de overburen naar binnen kijkt. De andere ruiten zijn kaal. “Mijn werk is m’n hobby, maar dat wil niet zeggen dat ik het voortdurend overal om me heen wil hebben.”

JUGENDSTIL EN ART DECO

Een goudmijn, zo’n vak, in een omgeving waar veel huizen en andere panden uit de bloeitijd van het glas in lood staan. Zoals in het Spiegel, waar werd gebouwd rond 1900, en de vensters in jugendstil-stijl zijn. (“Toen zei men niet: tijd is geld. Juist het tegenovergestelde: ergens tijd aan besteden, betekende dat iets goed werd; het bepaalde de kwaliteit.”) Of het Brediuskwartier, rijk aan panden uit de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw, voorzien van art deco glas in lood. “Het een is krullerig, geïnspireerd door de natuur; het ander rechter van vorm en vaak goed te combineren met moderne elementen.”

Het werk houdt nooit op – door de noodzakelijke restauraties na verloop van decennia, de tussentijdse breuken in het gebruik, nieuwe bewoners die hun oude pand in ere willen herstellen. Om klanten te inspireren, heeft Fernando een map vol foto’s met voorbeelden, daarnaast maakt hij ook regelmatig zelf ontwerpen. Aan de kasten met glasstukken in verscheidene maten (“ik gooi niks weg”) hangen verschillende schetsen van zijn hand in diverse stijlen. “Je moet er passie voor hebben.” En daaraan is bij hem geen gebrek.

OME ARIE

De fijne kneepjes leerde Fernando van ome Arie. “Die was 75 toen ik hier kwam werken. Hij zat al vanaf zijn

“LOOD IS ZOALS WIJ,
HET GAAT ZO’N
TACHTIG JAAR MEE”

veertiende in de glashandel en was een echte meester.” Diens getuigschrift, ontvangen in 1941 voor het volgen van een gemeentecursus die tot zijn beroep leidde, hangt bij de deur; een soort eerbetoon. Dat komt de oprichter – in 1928 – van de Eerste Bussumse Glashandel ook toe: zijn geschilderde portret prijkt boven inlijstingen van andere belangrijke stappen op weg naar de huidige winkel.

MUSEUMPJE

Fernando koestert zijn voorgangers, en heeft zijn werkplaats als een soort museum ingericht; oud gereedschap en tekeningen van toen sieren de wanden. Het ambacht zelf, dat in de loop der eeuwen nauwelijks veranderd is, doet de rest. “Een hamer bleef een hamer, een tang een tang.” En die sfeer trekt aan. “Wekelijks komen mensen in de zaak even een praatje maken, waaronder met regelmatig een paar oudere mannen. Ik geef ze tijd en leer ervan; ze hebben van alles te vertellen. Zij blij, en ik. In Portugal is dat heel normaal, alleen ontmoet je elkaar daar meestal buiten.”

MET DANK AAN DE ROMEINEN

Want die begonnen ermee. Rijke Romeinen wilden hun huizen beschermen tegen weer en wind, maar glas op groot formaat bestond nog niet. Kleine stukjes wel, en die werden in houten of ijzeren lijstjes gevat. Samen vormden ze een mozaïek dat een muuropening kon vullen en als bonus iets fraais deed met de lichtinval. Tijdens de middeleeuwen leerde men zowel groot als gekleurd glas te maken. Het leidde tot de toen belangrijkste kunstvorm – religieuze afbeeldingen in vele kleuren – en was vooral te zien in kerken en kathedralen. Sommige vensters zijn wereldberoemd en nog altijd te bewonderen, zoals in het Franse Chartres. Maar het glas in lood van station Naarden-Bussum of brasserie Bel-Ami is ook mooi.

“ALS JE GEEN BLOED
HEBT GEZIEN, HEB JE
NIET GOED GEWERKT”

EMOTIONELE WAARDE

Hij toont op verzoek zijn handen. Littekentje hier, littekentje daar. “Tijdens de workshops die ik geef, zeg ik altijd: als je geen bloed hebt gezien, heb je niet goed gewerkt.” De eerste vijf jaar werkte Fernando zonder handschoenen. “Nu nooit meer. Vroeger stierven glazeniers vaak jong, door loodvergiftiging. Ik wil oud

worden.” Dat iedereen met glasproblemen bij Fernando terecht kan, bewijst een van zijn werktafels: een gebarsen drinkglas, kapotte vaas, dienblad met wiebelpootjes, Swarovski-uiltje met een losse wenkbrauw. “Mensen brengen meestal dingen die een emotionele waarde hebben; iets was van opa, of een tante. Ik slijp dan wat, lijm of soldeer. Soms geef ik het gerepareerd gratis mee. Omdat ik het fijn vind dat het een nieuw leven heeft gekregen.”

GELUKSVOGEL

Dan pakt Fernando iets uit de kast: “De mooiste breuk die ik ooit zag.” Hij houdt het silhouet van een vogel omhoog, perfect van vorm en voorzien van lijntjes die vleugels suggereren. “Er viel een keer een glasplaat, en dit lag tussen de scherven op de grond.” Een prachtvondst die een gelukkig bestaan illustreert. ◀

GEBRANDSCHILDERDE RAMEN

Ook mooi, maar een heel andere techniek dan glas in lood. Simpel gezegd: het ene is een puzzel gelegd met gekleurde stukjes glas die verbonden zijn door lood; het andere is een met speciale verf op glas aangebrachte afbeelding. Het resultaat gaat in een gloeiendhete oven, zodat het geschilderde in het glas gebrand wordt. Een familiewapen bijvoorbeeld, of een portret. Soms zie je een combinatie van deze twee manieren van glasverfraaiing.

EERSTE BUSSUMSE GLASHANDEL

Kapelstraat 4 in Bussum

Telefoon: 035-693 93 93

Mail: info@eerstebussumseglashandel.nl

www.eerstebussumseglashandel.nl